

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1754/2023
17.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гавра Димитријевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Градско зеленило“ из Новог Сада, чији је пуномоћник Ивана Сулоцки Радојев, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3839/22 од 21.02.2023. године, у седници одржаној 17.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3839/22 од 21.02.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1117/2021 од 08.06.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је делимично тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име мање исплаћене основне зараде за период од 01.03.2018. године до 30.04.2021. године исплати појединачно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да на име мање исплаћене основне зараде за месец фебруар 2018. године исплати 4.321,08 динара са законском затезном каматом од 15.03.2018. године до исплате, за месец новембар 2018. године преко досуђених 5.058,77 динара до тражених 5.085,77 динара са законском затезном каматом од 15.12.2018. године до исплате и на име законске затене камате на досуђене износе мање исплаћене основне зараде за период од 01.03.2018. године до 30.04.2021. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка од 113.926,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3839/22 од 21.02.2023. године, ставом првим изреке, делимично је преиначена првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу тако што је одбијен захтев тужиље за исплату мање исплаћене основне зараде за период од 01.03.2018. године до 30.04.2021. године према појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом од

извршности до исплате. Ставом другим изреке, одбијена је жалба тужиле и жалба туженог у преосталом делу и првостепена пресуда у преосталом усвајајућем делу потврђена. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужилца да туженом на име накнаде трошкова жалбеног поступка исплати 38.104,80 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка је тражио и определио.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца у спорном периоду од 01.03.2018. године до 30.04.2021. године била запослена код туженог на радном месту „...“. Основна зарада запосленог се утврђује тако што се цена рада за најједноставнији рад, утврђена појединачним колективним уговором, помножи са коефицијентом. Коефицијент сложености послова тужилца који је служио за обрачун зараде у спорном периоду је 2,4. Тужени је тужилци у спорном периоду обрачунавао и исплаћивао основну зараду по вредности бода од 32,10 динара бруто. Тужени је планирао исплату накнаде за регрес на месечном нивоу, али није исплаћивао месечно ни на крају године. У 2017. години тужени је реализовао 13.710.406,00 динара мање од планираног износа, у току 2018. године исплатио је и износ од 18.157.903,90 динара и тиме премашио планирани износ зарада за 2017. годину у висини од 4.447.497,90 динара. У току 2018. године, тужени је реализовао 14.372.018,00 динара мање од планираног износа али је у току 2019. године исплатио износ од 19.500.051,19 динара, и тиме премашио планирани износ зарада за 2018. годину у висини од 5.128.033,29 динара. У току 2019. године, тужени је реализовао 12.984.395,00 динара мање од планираног износа, али у току 2020. године исплатио износ од 18.665.235,00 динара и тиме премашио планирани износ зарада за 2019. годину у висини од 5.680.840,33 динара. У току 2020. године, тужени је реализовао 42.939.586,00 динара мање од планираног износа, али је у току 2021. године, вршио исплате.

Програмом пословања тужене за 2014. годину, на који је његов оснивач Град Нови Сад, дао сагласност, маса зарада планирана у висини од 298.752.091,00 динара. За месец октобар 2014. године, програмом су била планирана средства у висини од 26.555.300,00 динара, а тужени је искористио 25.792.756,00 динара, односно није искористио 762.544,00 динара. Тужени је приликом обрачуна користио број бодова који се добија када се помножи коефицијент радног места са бројем 600. Неискоришћена средства зараде требало је искористити искључиво за утврђивање нове вредности бода, јер промена вредности бода у текућем месецу није од значаја за обрачун износа накнаде зараде за време одсуства и накнаде трошкова за исхрану и регрес, с обзиром да се исти обрачунавају на основу 12 месечног просека а и фиксних параметара (да је тужени у октобру 2014. године искористио целокупну масу средстава

за зараде у том случају би могао да исплати зараду за редован рад са увећањима по вредности бода од 33,41 динара у место 32,10 динара за све запослене – и оне планиране програмом и оне који нису планирани програмом пословања). У октобру 2014. године, код туженог је било 27 више запослених у односу на број запослених планиран Програмом, а као производ већег броја запослених и просечне зараде код туженог од 66.476,00 динара утврђен је укупан износ ненаменски утрошених средстава у висини од 1.794.852,00 динара. Уколико би се евентуално припадајућа вредност бода утврдила спрам наведених параметара, односно уколико би се разлика између планиране и реализоване масе средстава утврдила као збир разлике између планиране и реализоване масе средстава за октобар 2014. године и овако утврђене висине ненаменски утрошених средстава добила би се висина неискоришћене масе за зараде (762.544,00 динара + 1.794.852,00 динара = 2.557.396,00 динара) тада би вредност бода у октобру месецу 2014. године износила 36,97 динара, у току 2017. године и 2018. године 33,27 динара, током 2019. године 35,12 динара и током 2020. године 36,97 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да се планирана и одобрена маса средстава за зараде није могла распоређивати и исплаћивати и запосленима који су били прекобројни у односу на планирани број запослених, те је приликом утврђивања припадајућих износа мање исплаћене зараде за тужиљу у спорном периоду, у висину укупне преостале а неутрошене масе средстава за зараде обухватио и износ просечне зараде за 27 више запослених у октобру 2014. године и тужбени захтев усвојио у износима наведеним у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд је оценио да је првостепена пресуда у том делу донета уз погрешну примену материјалног права па је првостепену пресуду у усвајајућем делу преиначио, уз закључак да су сви запослени код туженог имали право на зараду у складу са општим актима и законима, па се ради утврђења права на неисплаћену разлику у утврђеној висини расположивих, а неисплаћених средстава за октобар 2014. године не може додати оно што је већ исплаћено прекобројнима у односу на планирани број запослених. Сви запослени код туженог, независно од тога да ли је испоштовано планирано смањење броја запослених или није, као и да ли је накнада за регрес за 2014. годину исплаћена у наредној години, имају право на зараду обрачунату применом исте вредности бода

По оцени Врховног суда, супротно наводима ревизије, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава ("Службени гласник РС", бр. 116/14 ... 95/18), који је ступио на снагу 28.10.2014. године, а примењивао се од обрачуна и исплате зараде за новембар 2014. године и био у примени до 01.01.2020. године, уређене су основице, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде (основице) за обрачун и исплату зарада и других сталних примања запослених код јавних предузећа основаних од стране локалних власти, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору и то од обрачуна и исплате зараде за новембар 2014. године. На основу одредбе члана 4. тог Закона, прописано је да су ништаве

одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања), којим се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уведе нови елементи на основу којих се повећава износ плата и других сталних примања код јавних предузећа, донет за време примене тог Закона. На основу одредбе члана 5. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плате, односно зараде и других сталних примања, код корисника јавних средстава, основица за обрачун и исплату плата код корисника јавних средстава, утврђена законом, другим прописом, или другим општим или појединачним актом, који је у примени на дан доношења овог Закона, умањује се за 10%, односно за 5% од јануара 2019. године. Запослени чија је основна нето плата пре почетка примене овог Закона за пуно радно време била нижа од 25.000,00 динара, задржава своју нето плату, а уколико би се применом умањене основице, у смислу овог закона, утврдила основна нето плата нижа од 25.000,00 динара, том запосленом се, за пуно радно време, исплаћује основна нето плата у износу од 25.000,00 динара. Законом о престанку важења Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава ("Службени гласник РС", бр. 86/19) који је ступио на снагу 01.01.2020. године, прописано је да ће се основица за обрачун и исплату зарада код јавних предузећа основаних од стране органа локалне власти примењивати у висини која је била утврђена до дана ступања на снагу тог Закона.

Посебан колективни уговор за јавна комунална предузећа и друга јавна предузећа Града Новог Сада ("Службени лист Града Новог Сада" бр. 37/17 и 34/20, у примени од 04.08.2017. године), је у одредби члана 23. прописао да су елементи за обрачун и исплату основне зараде: вредност радног часа, коефицијенти посла и време проведено на раду, утврђени у складу са овим колективним уговором, односно колективним уговором код послодавца и уговором о раду. На основу одредбе члана 24. Посебног колективног уговора, вредност радног часа (цена рада по радном часу) утврђује се Програмом пословања (став 1.); цена рада по радном часу за запослене за текући месец утврђује се на основу планираних средстава за исплату зараде за одговарајући месец (став 2); уколико се у току календарске године битно промене околности и претпоставке на основу којих је утврђена вредност радног часа (цена рада по радном часу) из става 1. и 2. овог члана, утврђена вредност радног часа (цена рада по радном часу) може се променити у складу са измењеним околностима, о чему послодавац и синдикат код послодавца закључују споразум. На основу одредбе члана 25. Посебног колективног уговора, предвиђено је да се у Програму пословања предузећа одређује маса средстава за исплату зарада на годишњем и месечном нивоу, за сваки месец појединачно у складу са законом, смерницама Владе Републике Србије, тим колективним уговором и другим прописима које се односе на зараду. Тако утврђена маса средстава представља горњу границу за исплату зарада. Одредбом члана 26. Посебног колективног уговора, предвиђено је да се основна зарада запосленог утврђује тако што се вредност радног часа из члана 24. помножи са временом проведеним на раду и коефицијентима сложености послова, одговорности, услова рада и стручне спреме који су услов за рад на одређеним пословима, а који су предвиђени у овим општим актима. На основу одредбе члана 80. Посебног колективног уговора, предвиђено је да ће се за време важења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, зарада запослених обрачунавати и исплаћивати у складу са тим законом.

У конкретном случају, тужени у октобру 2014. године није искористио целокупну масу средстава за зараде планирану Програмом пословања, па је остало нереализованих средстава за зараде за месец октобар 2014. године од 762.544,00 динара. Да је тужени искористио целокупну планирану масу средстава за зараде за октобар 2014. године, у односу на све запослене (и планиране Програмом и оне који нису били планирани Програмом пословања) вредност бода за исплату зараде за редовни рад, са увећањима, уместо 32,10 динара износила би 33,41 динар. У односу на тужилу, то значи да разлика њене зараде за спорни период између обрачунате зараде применом цене рада према планираној маси средстава за зараде за октобар 2014. године на основу Програма пословања туженог, уз умањења по Закону о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, који је ступио на снагу 28.10.2014.године и исплаћене зараде тужилу, износи 45.375,01 динар. То што је у том периоду тужени имао 27 запослених више од планираног броја запослених није од утицаја на обрачун неисплаћеног дела зараде тужилу, имајући у виду да сви запослени имају право на исплату зараде, под истим условима, што значи и на исту вредност бода (цену сата рада). Закон о раду, одредбом члана 104. став 2. прописује да се запосленима гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварују код послодавца. Због тога, тужилу неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

Захтев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, одбијен је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер одговор на ревизију није потребан ради вођења парнице, па је одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић